

is, in legitima Ecclesia poterit absolui. Nam & periclitamur argui seditionis hodiernæ, cum nullus obnoxius sit, (de quo possumus reddere rationem,) concursus istius. Et cum hec dixisset, dimisit Ecclesiam.

Si igitur Demetrius cum socijs habeat causam cōtra aliquos, agat in iudicio. Sunt enim iudices ad hoc cōstituti, vt controuersias dirimant, si quæ occurrant. Sunt enim forenses iudices, qui ἀγοραῖοι dicebantur, & pauperibus ac forēsibus hominibus, sicut & ἀνθύπατοι proconsules, diutū causas agentes, & criminū causas audientes. Ad vitandū igitur seditionis periculum corā illis agant, inquit Alexander, causas suas, & sic legitima dissolui poterit Ecclesia, id est, legitima congregatione, non per tumultū congregata, sed legitimo more indicta, per consules & præfides, vt moris est. Quoniam in periculo sumus ne arguamur seditionis, cum nullus nostrū istius concursus sit obnoxius: Græcè, μηδὲν ἀίτιον ὑπάρχοντες πρὸς τὸ συνιδόμεθα δ' εὐναίλογον τῆς εὐετρεφῆς ταύτης. Vbi ἀίτις, et μηδὲν, neutri generis magis esse putarē, quàm masculī ni. εὐετρεφῆ autem coitionem arcanam, & factiosam pacitionē significat. vnde sic reddere locū possumus: Cum nulla subfit causa, vnde rationē reddere possimus huius conspiratæ coitionis. Et his dictis reliquit Ecclesiam, id est, concionē. Neq; enim in toto hoc capite de fidelium congregatione intelligit: interpret autem reliquit Græcam vocem. Hoc tamē inquit Rabanus, vt quasi Iudæus, nolens Iudæos occidi ab idolorum cultoribus: aut quasi Christianus locutus est, quemlibet remittens in domum suam.

CAPVT VIGESIMVM.

Paulus tumultui cedens, peragratis multis Asiæ & Græciæ vrbibus, Macedoniam tandē peruenit, & inde Troadem, vbi cūm prædicaret Eutychus, quidam adolescens lapsus occisus est, & à Paulo suscitatus: & peragratis alijs plurimis locis peruenit Miletum, vnde maiores natu Ephesios vocans, Ecclesiam illis commendauit, & valedixit illis, nunquam reuisuros eos.

Postquam autem cessauit tumultus, vocatis Paulus discipulis, exhortatus eos, valedixit, & profectus est ut iret in Macedoniam. Cum autem perambulasset patres illas, & exhortatus eos fuisset multo sermone, venit ad Græciam: vbi cum fecisset menses tres, factæ sunt illi insidiæ à Iudæis nauigaturo in Siriam, habuitq; consilium, ut reuerteretur per Macedoniam. Comitatus est autem eum Sosipater Pyrrhi Beroensis: Tessalonicensium verò Aristarchus, & Secundus, & Gaius Derbeus, & Timotheus: Asiani verò Tychicus, & Trophimus.

Permittit Dominus iustos tribulari, qui nouit eos de tribulatione eripere, iuxta illud 2. Cor. 1. Benedictus Deus, &c. Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra. Ab hoc itaque tumultu, inquit Chryso. multa consolatione opus erat. Ex quo quidem tumultu Deus multorum consolationem Pauli discipulorum elicit, eorum scilicet qui in Græcia, Macedonia, & Asia. Cumque venisset in Græciam, illam scilicet partem Græciæ, quæ dicitur Achaia, in qua est Athenæ ciuitas: vbi cum menses tres mansisset, discipulos prius conuersos consolatus, passus est à Iudæis insidias, cum vellet nauigare in Syriam: consilio verò amicorum reuersus est per Macedoniam. Quem comitati sunt discipuli eius, Sosipater Pyrrhi: Græci autem habent Sopater, nec Pyrrhi habent. Sosipater autem Pyrrhi, id est, filius Pyrrhi cuiusdam Beroensis. Pro comitatus est, Græci habent, *ἀνείκετο δὲ αὐτῶ ἀχρεῖ τῆς ἀσίας*, id est, consecutus siue comitatus est eum vsque in Asiã. Quod autem dicit: Gaius Derbeus, & Timotheus: cæteros inquit Oecumenius, patrijs suis clariores designat, Timotheum verò minime: quoniam suprâ cap. 16. dictum est in principio. Peruenit autem in Derben & Lystran, & ecce discipulus quidam erat ibi nomine Timotheus. Vnde satis Derbeus cum Gaio exprimitur.

Hi cum præcessissent, sustinuerunt nos Troade. Nos verò nauigauimus post dies Azymorū à Philippis, & venimus ad eos Troadem in diebus quinque, vbi demorati sumus diebus septem. Vna autē sabbati cum venissemus ad frangendum

gendum panem, Paulus disputabat cum eis, profecturus in crastinum, protraxitq; sermonem usque in mediam nocte. Erant autem lampades copiose in cœnaculo ubi eramus congregati.

Passus rursus Paulus à Iudæis insidias in via ad Syriam, per aliam viam reuertitur in Macedoniam. Quidam discipulorum præcesserunt illum in Troadem, ibi expectantes eum, & parantes. Vbi igitur dicit, sustinuerunt, Græcè est ἑμίσυρον, id est, expectauerunt. Nauigans itaque Paulus post discipulos à Philippis, quinque diebus peruenit Troadem, ibique moratus est diebus septem. Interea vna sabbati, siue sabbatorum, vt Græca habent, & more Hebræo significat primam diem hebdomadæ: cum conuenisset ad frangendum panem Paulus, suo more disputabat. Hic fractionem panis Beda interpretatur celebrationem sacramenti Eucharistiæ. Dies enim dominicus erat, & Paulus sermonem ad mediam usque noctem protraxit. Adeò inquit Chryso. salutem discipulorum cupiebat, quia licet per totam diem prædicasset, neque tamen nocte silebat, non modo ad cœnam, sed etiam post cœnam, multis in cœnaculo accensis lampadibus.

Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychus super fenestrâ, cum mergeretur somno graui, disputante diu Paulo, ductus somno cecidit de tertio cœnaculo deorsum, & sublatus est mortuus. Ad quem cum descendisset Paulus, incubuit super eum, & complexus dixit: Nolite turbari: anima enim ipseus in ipso est. Ascendens autem, frangensq; panem, & gustans, satisq; allocutus est usque in lucem, & sic profectus est. Adduxerunt autem puerum viuentem, & consolati sunt non minime.

At vt ait Chryso. conturbauit festum diabolus, quantum potuit, demergens somno auditorem, ac deprimens, vt sequitur verbis sequentibus. Quidam enim adolescens audiendi desiderio motus, super fenestram sedebat: Verùm quia profunda iam erat nox, non potuit cõprimere somnum, quin graui somno depressus caderet deorsum. Ad quem cum descendisset Paulus, illum rediuiuum non sine magna omnium admiratione resti-

tuit. Cùm dicitur, ductus somno cecidit, Græcè est, *διαλογμίνος τὸ πάλυς ἐπὶ πλῆθον, κατενεχθείς ὑπὸ τῶ ὕπνου*. Hic Budæus putat fatius legendum esse victus somno, quàm ductus somno, quod importat *κατενεχθείς*, victus, id est, somno victus atque obrutus, & mersus. *ἐπὶ πλῆθον* autem referri potest ad τὸ disputante Paulo, aut ad τὸ ductus. Primum autem præstare mihi videtur, cuius sensus est: Diutius Paulo disputante, somno victus & obrutus cecidit. Secundi verò sensus est: Disserente Paulo cùm diutius somno grauaretur, cecidit. Vnde Beda: Inter verba prædicationis occurrit occasio curationis, vt dulcedine miraculi & doctrinæ sermo firmetur, & vigiliarū labor arceatur, & memoria magistrī iam discessuri arctius mentibus infigatur. Adduxerunt ergo adolescentem viuum in cenaculum, in quo latati sunt non mediocriter: vbi Græcè est *ἡ μετρίως*, nō mediocriter. Consolationem inquit Chrysoſto. habuerunt non vulgarem. Magna hæc consolatio, & quòd viuum recipiunt, & quòd miraculū factum est. Interea Paulus modicum panis gustauit, & sic vsque ad diluculum sermonem produxit, & sic mane profectus est.

Nos autem ascendentes nauem, nauigauimus in Asson, inde suscepturi Paulum: sic enim disposuerat ipse per terram iter factururus. Cùm autem conuenissemus in Asson, assumpto eo venimus Mythylenem. Et inde nauigantes, sequenti die venimus contra Chium: & alia die applicuimus Samum, & sequenti die venimus Miletum. Proposuerat enim Paulus transmigrare Ephesum, ne qua mora illi fieret in Asia. Festinabat enim, si possibile sibi esset, vt diem Pentecostes faceret Ierosolymis.

Paulus vt plurimum discipulis graiori præstato labore, hic pedes à Troade iter in Asson arripit, illi nauigio vadūt, permittens illis quod leuius, & eligens sibi quod molestius. Inde nauigio veniūt pariter Mitylenem, inde transeuntes Chium venerunt Samum, & vt Græci addunt, commorati Trogyllij, proximo die venerunt, quo tendebant, Miletum. Festinabat enim Paulus, vt si possibile esset illi, diem festum Pentecostes ageret Ierosolymis. Nec propter festū tantum, inquit Chrysoſto.

sed

sed propter multitudinem : interim hoc Iudæis dabat, quasi colat festiuitatem, & rapere volens inimicos, festinabat sermonem annunciare. Assion siue Assos multorum urbium nomen est. Vna Lyciæ ciuitas est, in promontorio sita. Altera in Mysia. Tertia in Lydia. Quarta in Epyro minore, Cleanthis philosophi patria. Quinta in Aeolide non longè à Troade, Aetholorum colonia, de qua nunc memoria est. Assion quidam dicunt à Methimneis conditam, quæ & verè Aeolica est. Ipsi verò Assij Gargara & Lamponia condiderunt, quæ cum non bene habitarentur reges, ex Mileto incolas eo dederunt, & pro Aeolibus semibarbaros effecere. Mitylene autem vrbs est Aeolica, à qua nunc tota insula Mitylene vocatur, inter Methimnam & Maliam, à Malia distans stadijs septuaginta. Hæc vrbs rebus oïbus instructa fuit, portusq; duos habuit, quorum australis quinquaginta trirremium ac nauium capax fuit: borealis verò magnus ac profundus aggere protectus. Ex Mitylene fuit Pittacus vnus ex septem philosophis sapientibus Græcis, & Alceus pœta. Sed & Sapho ex Mitylene claruit admiranda mulier, & pœtica peritissima, cui post tot secula non est reperta, quæ illi posset æquari. Chius insula non ingentorum stadiorum ambitu continetur, cuius vrbs præcipua portum habuit optimum inter Samum & Lesbium, ex aduerso maxime Erythriarum posita: eadem & Chia dicta, monsq; in ea Pelleneus, marmore olim, quod Chium vocabant, celebris. Sed & Chium vinum inter laudatissima, Aruifinum dictum Plinio cap. 7. libr. 14. Strabo autem libr. 14. Aruifinum asperum & importuosum in Chio locum esse scribit, trecentorum stadiorum spacio, qui vinum fert Græcicorum optimum. Nostri Maluifinum vocant. Ex etiam insula deferuntur ficus optimi saporis, & mastix resina quædam preciosissima. Ad hanc autem insulam non dicitur Paulus venisse, sed contra eam transisse vsque Samum, quæ Chio & clarior & fertilior dicitur, sita inter Icariam insulam, quæ Icario mari nomen dedit, & oram Ephesi, Anthemusa aliquando dicta, à floribus, & Parthenia, id est, virginea: ex qua ortus est Pythagoras philosophus, qui inde Samius est appellatus. Hæc insulæ

Assion.

Mitylene.

Chius.

Samos.

angunt

fungunt poëta Iunonem maximè dilexiffa, tanquam genitale folum, quoniam in ea adoleuit, & ibi Ioui nupfit. Itaq; antiquiffimum habet ibi templum in fimulacrum nubentis figuratum, & facra eius anniuersaria nuptiarum ritu celebrabantur. Ait autem Herodotus templum Samum habere pulcherrima omniu quæ in Græcia funt.

Miletus. Miletus omnium Ionix vrbiu maximè celebris, caput aliquando regionis, & fuper oëtuaiginta vrbiu per cūcta Maria genitrix, vt ait Plinius. Ex Mileto fuit Timotheus ille musicus, quem Quintilianus libr. 2. inftitutum duplices mercedes à difcipulis, quos alij inftituffent, exigere folitum fcribit, facilius ratus rudè docere, quàm dedocere qui prauè didiciffet. Ex ea fuit & Thales vnus ex feptem fapientibus, qui primus Physiologiæ ac Mathematicæ author inter Græcos eft habitus: & Anaximäder eius difcipulus. Cretenfes primò Miletum fupra mare condidère. Sarpedon habitatores ex Mileto Cretenfi deduxit, & vrbi nomen ab illo impofuit, cum prius Leleges hunc locum tenerent. Poftea Neleus vrbis locum mutauit, & Iones introduxit. Vrbs quatuor portus habuit, quorum vnus claffis erat capax.

A Mileto autem mittens Ephesum, vocauit maiores natu Ecclefiæ. Qui cum veniffent ad eum, et fimul effent, dixit eis: Vos fcitis à prima die qua ingreffus fum in Afiam, qualiter vobifcum per omne tempus fuerim, feruiens Domino cum omni humilitate, et lachrymis, et tentationibus, que mihi acciderunt infidijs Iudeorum: quomodo nihil fubtraxerim vobis vtilium, quominus annunciarer vobis, et docerem vos publicè et per domos, testificans Iudæis atq; Gentilibus in Deum penitentiam, et fidem in Dominum noftrum Iefum Chriflum.

Miletum igitur Paulus ornauit hac oratione, quam ad Ephesiorum presbyteros habuit, digna meo iudicio, quæ omnium templorum poftibus inculperetur, vt fimul officij & qui præ funt, admoneretur, nec immundas manus, longè minus impium animū facris admouerent, & Ecclefiæ perdifcerent indignos effe cœtu fuo, qui aut auaritia fqualerent fordidi, aut bacchanalia viuerent. Vos fcitis inquit, à prima die, &c. Qui ignorat quod nam fit epi-

episcopi, & eius cui credita sit animarum cura, additum munus, videat hic quid se Paulus egisse dicat. Inueniet non solum humilitatem, sed omnem humilitatem, multas lachrymas, tentationes, insidias: in eo tamen firmam constantiam, qua nunquam se subduxit, perpetuum docendi laborem & palam & priuatim non inane duxit, nec erubuit. Quomodo nihil subtraxerim vobis vtilium, Græcè, ὡς ἂν ἐν ἰσότητά μου τὸν θυμὸν φέρω, id est, vt nihil præuaricatus sum in his quæ conducibilia erant. Est autem ἰσότης μοι, remissio quippiam, ac non totis viribus, totoq; conatu agere. Sic intelligendum quod sequitur: Non enim subterfugi, quominus annunciarem vobis omne consilium Dei. Vbi pro subterfugi, Græcè est ἰσότης μου, id est, nihil sum præuaricatus, remissus non fui in annunciando omni consilio Dei.

Et nunc ecce alligatus ego spiritu vado in Ierusalem, quæ in ea ventura sunt mihi ignorans, nisi quod spiritus sanctus per omnes ciuitates mihi protestatur, dicens: quoniam vincula & tribulationes Ierosolymis me manent. Sed nihil horum vereor, nec facio animam meam preciosiore, quam me, dummodo consummem cursum meum, & ministerium verbi quod accepi à Domino Iesu, testificari euangelium gratiæ Dei. Et nunc ecce ego scio quia amplius non videbitis faciem meam vos omnes, per quos transui prædicans regnum Dei. Quapropter contestor vos hodierna die, quia mundus sum à sanguine omnium. Non enim subterfugi quominus annunciarem omne consilium Dei vobis.

τὸ spiritu referri potest ad vado, vel ad alligatus. Si ad alligatus sensus est: iubete & quasi impellete spiritu. Ad τὸ vado Oecu. refert, dicens: Subdistingtio hoc loco ponenda est post distinctione alligatus, vt sit hæc sententia: Proficiscor Ierusalem, præscius per spiritum quæ mihi ventura sint. Proficiscor autem alligatus: non quod tunc ligatus esset, sed quod futurum esset vt in Ierusalem vinciretur. Ex quo inquit Beda, aperte ostendit, quod ea quæ futura erant, non sibi ipsi, sed alijs de se reuelata cognouit, ex quibus erat Agabus propheta, & illi discipuli qui eum à Tyro monebant per spiritum ne ascenderet Ierosolymam. Sed vt ostendat Paulus, quod propter Christum

† 43. dist. capite.

Ephesijs.

3. Reg. 3. f.

Dani. 13. e

93. di. ca.

Legimus.

sum quæcunq; subeat pericula, testatur hæc omnia præscire, nec illis vitam præponere velle, quam non habet preciosiorem, quam seipsum. Interpres legit *τιμιωτέρα* *ἡμῶν*, id est, meipso preciosiorem. Anima autē hic pro vita temporalī ponitur. Græca quæ nunc extant, secus habent, scilicet *τιμίων ἡμῶν*, id est, neq; duco aut censo vitam meam preciosam mihi, siue, neque tanti facio vitam meam, vt non libenter scilicet pro vobis in euangelij causâ profundam, dummodo consummem cursum meum, id est, iniunctam mihi prouinciā perficiam. Græci codices qui nunc extant, hic addunt *μετὰ χαρᾶς*, cum gaudio. Quod autem subdit: Mūdus sum à sanguine omnium: ostendit se nihil eorum quæ necessaria erāt, omisisse. Igitur ait Chryso. quoniam illis erat omne pondus relicturns, ac sarcinam impositurus, prius illorum mentes emollit, dicens: Et nunc ecce ego scio, quod nō vltṛā videbitis faciem meam. In quibus verbis duplex est tristitia, tunc faciem illius vltṛā non conspiciendam, & ab ipsis omnibus. Ideo meritō contestor vobis, me non vltṛā vobis asfuturum. Veruntamen gaudeo quia mūdus sum ego à sanguine omnium. Præceptor enim ad annunciandum præpositus si obdormiat, & non annunciat, reus sanguinis est, hoc est, cædis eorum: nēpe quod præceptoris est peregi, vt vobis annunciarem. Ostendit igitur inquit Oecume. illos quoq; nisi ea compleuerint, reos proprii sanguinis eos fore: propter quod etiā terret eos. Non enim subterfugi inquit, quominus omnem Dei voluntatem, diuinumq; consilium vobis annunciarem.

† 195. di. ca. † *Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos spiritus sanctus regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit 7. q. 1. ca. sanguine suo. Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcetes gregi. Et ex vobis ipsi exurgent viri loquentes peruersa, vt abducant discipulos post se. Propter quod vigilate, memoria retinentes, quoniam per triennium nocte & die non cessauī cum lachrymis mouens vnumquemque vestrum. † Et nunc commendo vos Deo, & verbo gratiæ ipsius, qui potens est edificare, & dare hereditatem in sanctificationis omnibus.*

† 16. q. 1. canonic. Prædicator.

Duo enim nobis quibus commissa est custodia gregis, commendat, vt prius nobis attendamus, deinde gregi. Prius igitur habenda est ratio salutis propriæ, vt castigatis viuat moribus, idoneum se reddat alienos corrigere mores, ignorantes docere, debiles supportare, superbos deprimere, humiles confortare, his quibus commissa est cura salutis alienæ. Talis ergo debet esse pontifex, qui possit cæterorum infirmitatibus compati. Prius igitur prælati sibi attendant, antè quàm cæterorum regimem subeant, & postea vniuerso gregi sine personarum acceptione, sed omnibus omnia facti cum Paulo, vt omnes-lucrifaciant, de quibus Malach. 2. cap. ✠ Labia ✠ Mala. 2.
 enim sacerdotis custodient scientiam, & legem requirunt ex ore eius: quia angelus Domini exercituum est. Sacerdotes igitur angeli sunt, ✠ tanquam administrato- ✠ Hcb. 1. d
 rij Spiritus in ministerium missi, propter eos qui hæreditatem capiunt salutis. Quòd si mali fuerint sacerdotes, malos quoque esse angelos necesse est, qui de cælo lapsi in veritate non steterunt, & angelicam perdiderunt dignitatem. Attendant ergo sacerdotes, ne & ipsi cadat: ✠ Qui enim stat, inquit Paulus, videat ne cadat. Potestas enim sacerdotis de cælo est, de Deo est. Quis enim ✠ 1. Cor. 10. c.
 potest dimittere peccata, nisi solus Deus authoritatiuè? Sacerdotibus tamen dimittendi peccata data est potestas per hæc verba. ✠ Quodcunque ligaueritis super terram, erit ligatum & in cælis, & quodcunque solueritis super ✠ Matth. 16. c.
 terram, erit solutum & in cælis. Inde sequitur: Vos posuit spiritus sanctus episcopos regere Ecclesiâ Dei. Hoc est enim, inquit ipse, officium vestrum, secundum geminum regendi modum dirigere & corrigere in iustitia & iudicio. His enim virtutibus sedes Dei præparantur, aut erigitur, sicut scriptum est: Iustitia & iudiciû præparatio sedis tuæ. Hoc autem aduertendum iubet Oecumenius, quòd eos nunc eppellat episcopos, quos in superioribus dixit presbyteros: aut ideo, quia etiam presbyteros, sicut & episcopos curam gregis agentes in specula esse oportet, ne quis fide ægrotet, ne quis esuriat aut sitiât: aut episcopos vocat hic eos, qui verè sunt episcopi. Vnde ex hoc loco, & epistola ad Philippen. ad Timoth. 1. & ad Tirum, colligitur episcopos tunc dici, qui ✠

& nunc vocatur presbyteri: quia quos supra Paulus iussit vocari bresbyteros, nunc vocat episcopos, quorum omnium vita speculum esse debet sanctitatis, honestatis exemplum, & iustitiæ signaculum. Quare autem iubeat attentos fore vniuerso gregi, bonis & malis, catholicis & hæreticis, quos præuidet futuros tanquam lupos rapaces gregi insidiantes. Pro rapaces, Græce est βαρῆς, id est graues, ac vobis onerosi superuenient. Propterea inquit, vigilate, & memoriæ mandate quid per triennium fecerim. Ideo vos commendo Deo, qui potens est ædificare, &c. Græcè est, τὸ δὲ δὲ οὐκ ἀπέχεσθαι, & ad τὸ δὲ δὲ refertur, quomodo interpres vertit, ac melius. Deus enim est qui ædificat, & dat hæreditatē sanctificationis: quoniam ipse dicit. Cùm non inueniatur vbi Dominus hæc verba dixit, arbitrandum est fuisse sententiā Christo peculiarem, quam scripto non redegerint Apostoli.

† 1. Cor. 4. c. 1. Tess. 2. b. 2. Tes. 3. b. 7. de cele. missa. ca. Cū Martiæ. *Argentum est aurum, aut vestem nullius concupisci, sicut ipsi scitis. † Quoniam ad ea quæ mihi opus erant, et his qui mecum sunt, ministrauerunt manus istæ. † Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi Domini Iesu, quoniam ipse dixit: † Beatius est magis dare, quàm accipere. Et cùm hæc dixisset, positis genibus suis orauit cùm omnibus illis.*

De cōse. dist. 5. ca. Nunquā. 116. q. 1. canonic. Prædicator. *In quibus avaritiam maximè taxat, quòd nec solum argentum, aurum, vestes, aut quæ sibi necessaria erant, expetiuit, sed nec ea concupiuit, imò necessitatibus suis & suorum ipse labore suo succurrit. Verùm ne dicerent ipsum hoc pro arbitrio finxisse, allegat Dominum antè dixisse: Beatius est magis dare, quàm accipere. Hoc enim inquit Rabanus, in euangelio non legitur. Non enim omnia scripta sunt: sed Paulus forsitan hoc ab Apostolis audiuit, vel à spiritu sancto accepit. Vel potest dici, quòd si non verba sensum istum Iesus indicauit, dicens: Omni petenti dat, & alibi: Nolite accipere aurum, &c. Non enim dixit: Malum est accepisse, & ita elargiri: sed quod melius sit, non accepisse, inquit Oecumie. Hoc enim compassionis est erga imbecilles. Nam dare ex alienis non honestū quidem est. Est itaq; primus gradus sua abijcere: secundus, necessaria sibi suppeditare: tertius,*

etiam

etiam alijs: quartus, eum qui prædicat, & ita accipiendi potestatem habet, non accipere: Hic itaque optimus est. His dictis sermoné oratione cū audientibus compleuit. *Magnus autem stetus factus est omnium, & procumbentes super collum Pauli, osculabantur eum, dolentes maxime in verbo quod dixerat: quoniam amplius faciem eius non essent visuri. Et deducebant eum ad nauem.*

Quæ prædixerat, multa eos tristitia affecerant: maxime autem omnium hoc contristauit, quod vltra illū visuri nō essent, inquit Chryso. & hinc agonis istius summa difficultas. Et quantum diligerēt eum, ex hoc patet, quia cum lachrymis eum deducebant ad nauem: vbi nō sine graui dolore inuicem valefecerunt.

CAPVT VIGESIMVMPRIMVM.

Paulus multa nauigatione peruenit Tyrum, & inde Cæsareā, vbi à Philippo diacono exceptus, ab Agabo propheta Ierosolymis ligandus prædicitur: quod tamen illi tandem accidit, cū se in templo cum quinque alijs sanctificaret: quem Tribunus è manibus eorum liberavit, & in castra eum duxit, impetrata prius facultate loquendi ad populum.

Cum autem factum esset vt nauigaremus abstrahi ab eis, recto cursu venimus Coum, & sequenti die Rhodum, & inde Pataram. Et cū inuenissemus nauem transfretantem in Phenicem, ascendentes nauigauimus. Cū apparuissemus autem Cypro, relinquentes eam ad sinistram, nauigauimus in Syriā, & venimus Tyrum. Ibi enim nauis expositura erat onus. Inuentis autem discipulis, mansimus, ibi diebus septem, qui Paulo dicebant per spiritum ne ascenderet Ierosolymam.

Abstractus ergo Paulus cum socijs ab Ephesijs, recto cursu, id est sine mora: nec est enim recta via à Mileto, vnde exibant, ad Coum. A Coos tamen potest recto cursu nauigari, & inde ad Pataram. Coos autem siue Cos, Couus. aut Coa, vel etiam Coos insula est nobilissima cōtra Cariam, inter quam & Chium mediat Samos, sicut inter Samū & Lesbō Chius. Porro illis Coos nec fertilitate,
k nec